

ми поодиноці будемо слідкувати за словами, то разом це буде цілісна картина справжньої культурної системи мови [3, с. 2].

Отже, психолінгвістика – надважлива наука, яка співвідношує особливості зі структурою та функціями мовленнєвої діяльності, вивчає психологічний, біологічний та фізичний аспекти підчас висловлювання думки [1, с. 1]. Психолінгвістика досліджує безліч проблем теперішнього суспільства, які утворилися внаслідок еволюції мовлення від первісних часів дотепер. Багато вчених, дослідивши систему мови в різних вікових рамках та умовах, дійшли висновку, що більшість людей не дотримуються правильного формування та висловлювання власної думки [3, с. 12]. Хоч це і прості слова, але саме вони впливають на подальше враження і ставлення до кожного з нас. Крім того, кожне слово має велике значення для нашої свідомості, саме тому потрібно керуватися мовними нормами, яких дотримуються психолінгвісти, щоб правильно та ефективно контактувати з іншими людьми.

Бібліографічні посилання:

1. А. Мартине. Основы общей лингвистики. «Новое в лингвистике». — Вып. 3. М., 1963.
2. Белянин В.П. Психолінгвістика. Учебник . - 2-е изд. — М.: Флинта: Московский психолого-социальный институт, 2004. - 232 с.
3. Глухов, В.П. Психолінгвістика : учебник и практикум для академического бакалавриата / В.П. Глухов. – Москва : Юрайт, 2017. – 361 с.
4. Великий тлумачний словник сучасної української мови : 250000 / уклад. та голов. ред. В. Т. Бусел. – Київ; Ірпінь: Перун, 2005.

Гнитка А. В.

здобувач вищої освіти II курсу

Науковий керівник – Александрова В. В.

викладач

*(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ, м. Кривий Ріг)*

ФОРМУВАННЯ ЕМОЦІЙНОСТІ МОВЛЕННЯ МАЙБУТНЬОГО ЮРИСТА

У статті розглядається проблема емоційності мовлення на матеріалі дослідження фразеологічних зворотів. Автор добирає зі словників фразеологічні одиниці на позначення емоційного стану в англійській мові і зіставляє з відповідними одиницями фразеологічної системи української мови в аспекті перекладу. Особлива увага приділяється дослідженню структурного складу фразеологічного звороту.

Ключові слова: емоційність мовлення, фразеологічний зворот, структурний склад фразеологічного звороту.

Проблема емоційності викликає особливу зацікавленість учених і є предметом дослідження філософії, етики, фізіології, психології. Одним з

засобів вираження емоційності в мові є вміння вживати фразеологічні звороти.

Актуальність дослідження зумовлена необхідністю подальшого вивчення фразеологічної системи. Способи перекладу фразеологічних одиниць викликають все більший інтерес в процесі пізнання їх своєрідних особливостей, як засіб формування емоційності мовлення майбутнього юриста.

Тому метою нашого дослідження ми обрали опис фразеологічних одиниць на позначення емоційного стану в англійській мові і зіставлення з відповідними одиницями фразеологічної системи української мови в аспекті перекладу.

Сьогодні це питання досліджують лінгвісти багатьох країн: американські – Дж. Лакоф, Ч. Філмор, Р.Лангакер; французькі Е. Косеріу, Г. Клейбер. Серед слов'янських найсильнішою є Люблінська школа, представниками якої є А.Вежбицька, Р.Токарський, Є. Бартмінський, А. Пайдзінська, Т. Радзієвська та ін. В Україні деякими аспектами мовної картини світу займаються С.Жаботинська, Ж.Соколовська, Ф.Бацевич та інші.

Фразеологізми створюються не для називання нових явищ, а для конкретизації та образно-емоційної оцінки предметів, явищ, подій, які вже названі у мові [3, с.235-245]. Якщо в лексиці можна спостерігати не тільки емоційну, а й раціональну оцінку, то у фразеології оцінка завжди емоційна.

Для майбутнього юриста дуже важливим є вміння розпізнавати та передбачати емоційний стан людини, вміти інтерпретувати негативний стан людини як в усному так і в письмовому мовленні. Набуті вміння майбутній юрист повинен вміти застосовувати для профілактики правопорушень та у виховних цілях.

У нашому дослідженні здійснюється аналіз фразеологічного складу на позначення емоційного стану в англійській мові. Для розв'язання цього питання ми поставили такі завдання 1) встановлення основних факторів, які формують образно-емоційну оцінку предметів, явищ, подій у фразеологічному звороті; 2) дослідження структурного складу фразеологічного звороту.

Матеріалом дослідження служать фраземи, які вибрані із трьох фразеологічних та ідеографічних словників англійської, російської та української мов, авторами яких є А.Кунін, І.Олійник та К.Баранцев а також словники серії “Cambridge international dictionary of idiom”.

Ми слідували спостереженням Ю.Прадіда [5], який виділив 13 груп в англійській та українській мовах, з яких 9 груп позначають негативні стани, а 4 – позитивні. Було зроблено вибірку із словників, у результаті чого отримали 70 фразеологізмів на позначення емоційного стану. Ми поділили їх на 10 ідеографічних груп, які виражають такі емоції як: 1) захоплення, 2) співчуття, 3) мужність та сміливість, 4) щастя та радість, 5) впевненість, 6) гнів, 7) сором, 8) горе та сум, 9) байдужість, 10) здивування. Для більш систематизованого розгляду ми розділили отримані 10 груп на позитивні,

негативні та такі, де ознака позитивності-негативності варіюється в залежності від контексту.

Дослідження доводить, що в англійській мові можна виокремити більше розрядів на позначення емоцій. Із 10 виокремлених нами розрядів 4 позначають негативний стан, а 6 – позитивний.

Розглянемо найбільш широко за своїм складом та цікаву з нашої точки зору групу “Гнів”.

ФЗ на позначення емоційного стану ми поділяємо за декількома ознаками:

- 1) одиниці, що називають емоцію, емоційний стан – anger – anger is a short madness, anger and haste hinder good counsel [1, с. 32];
- 2) одиниці, що позначають певні дії– hit the ceiling, as mad as wet hen, drive smb up the wall;
- 3) одиниці, що висловлюють прокляття - Woe betides you! Woe worth the day! May damnation take him!
- 4) одиниці, що позначають колір, який виражає або супроводжує стан гніву – black/blue/red face, turn purple with rage, be like a red rag to a bull, see red;

Менш численні такі розряди: 1) порівняння з явищами природи – tidal wave, like a bolt from the blue; 2) порівняння з тваринами – be like a bear with a sore head, mad as March hare, smell like a turkey-cock, be more fun than a barrel of monkeys; 3) порівняння з рослинами – cool as cucumber, blush like a rose; 4) позначення через назву певного предмету – hard-boiled egg, beat daggers drawn/beat daggers point, By ginger!, By guns! 5) порівняння з уживанням просторового означення- all on edge, be in the dumps, be in the cloudland, be as high as kite, out of the way, be on wires; 6) позначення через національну належність людини – the Dutch have taken Holland! [2; 4].

У плані перекладу ФЗ на позначення емоційного стану ми можемо поділити за декількома ознаками:

1. Одиниці, які повинні збігатися у двох мовах можна вважати повними еквівалентами і такими, що не викликають ускладнення для перекладу. До таких фразеологічних зворотів можна віднести: paintsmthinblackcolours - малювати все чорними фарбами, God, blessme! - помилуй мене, Боже!, tearone'shair - рвати на собі волосся.

2. Друга група належить до часткових еквівалентів. Це ФЗ, які збігаються за значенням і за компонентним складом. При перекладі слід використовувати відповідники мови перекладу. Наприклад:goosebumps - шкіра гуски.

3. Третя група – аналоги. При перекладі аналогів постає проблема вибору одиниці із синонімічного ряду. Для досягнення адекватності слід враховувати системне значення відповідних ФЗ і наявні потреби контексту.

Значну роль у перекладі фразеологізму відіграє її компонентний склад.

Проаналізуємо два фразеологічних зворота: *put smb into fume*, *goat smb into fury*. Ці дві одиниці мають схожі значення, які все ж не є тотожними. Відмінність пояснюється тим, що фразеологізм *goat smb into fury* виражає

ступінь більш інтенсивної ознаки, що доводить компонентний склад фразеологічного звороту. По-перше, у складі фразем вжито слова *fury* – *лють*, *сказ* та *fite* – *збудження*, *хвилювання*. По-друге, ключове слово *goat* означає більш активну дію у порівнянні зі словом *put*.

До цієї групи належить ще один зворот *at a white heat*, який має два значення: 1) *у стані сильного гніву*, 2) *довести до стану сильного гніву*. Ця фразема теж означає високий ступінь стану як і попередні. Але вона виражає більшу ступінь ознаки. Це пояснюється двома причинами: по-перше, білий жар асоціюється з найвищою температурою, а по-друге, цей зворот функціонує у розмовній мові. Формально його значення сформовано на базі переносних значень компонентів. Названа характеристика і є тією ознакою, яка відрізняє аналіз звороту від попередніх. У разі, коли слід переказати опис про найвищий стан гніву можна звернутися до українського аналогу, що є відповідником *at a white heat* – *доводити до білого жару*.

Висновки. Вибір того чи іншого способу передачі іншомовного фразеологічного звороту на українську мову залежить від багатьох факторів, у тому числі і від характеру тексту, структури фразеологічного звороту, традицій передачі тих чи інших ідіом.

Перспективою дослідження проблеми можна вважати створення двомовного словника фразеологічних відповідників аналізованої групи.

Бібліографічні посилання:

1. Англо-український фразеологічний словник / Уклад. Костянтин Тимофійович Баранцев. – 3-тє вид. - К. : Знання, 2006. – 1056 с.
2. Большой англо-русский фразеологический словарь: Около 20 000 фразеологических единиц / А.В.Кунин. – 5-е изд., исправл. – М. : Живой язык, 1988. – 944с.
3. Лисецька Н., Міханько В. Емоційність у мові / Н. Лисецька, В. Міханько // Науковий вісник Волинського держ. ун-ту ім. Лесі Українки. Серія Філологічні науки. – Луцьк, 2000. – Вип.№2. – С.213-315.
4. Олійник І.С., Сидоренко М.М. Українсько-російський і російсько-український фразеологічний тлумачний словник / І.С.Олійник, М.М. Сидоренко. – К. : Рад.шк., 1991. - 400с.
5. Прадід Ю.Ф. Фразеологічна ідеографія (проблематика досліджень) / Юрій Федорович Прадід. – К. : Сімферополь, 1997. – 252 с.

Гордієнко К. Д.

здобувач вищої освіти III курсу

Науковий керівник – Пакулова Т. В.

доцент

(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)

ВАЖЛИВІСТЬ ЗНАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ МАЙБУТНІМ ПРАВООХОРОНЦЕМ

Знання іноземної мови є важливою та невід'ємною складовою будь-якого свідомого громадянина та суспільства в цілому. Особливо важливе